

Antwoorden op vragen over het onderzoek

Naar aanleiding van de rapporten *Sceptische visies in het coronadebat* en *Coronascepsis in de media* heeft het SCP vragen ontvangen over dit SCP-onderzoek. Deze willen wij graag beantwoorden. Hieronder gaan we in op de onderwerpen waar vragen over zijn.

- **Verschil tussen kritiek en scepsis**

We definiëren ‘coronascepsis’ in het onderzoek als:

- twijfel aan of afwijzing van officiële informatie van de overheid over corona
- twijfel aan de goede intenties van de overheid met betrekking tot het coronabeleid.

Hieronder valt niet kritiek op de coronamaatregelen. Pas als een denkbeeld de informatie of intenties van de overheid echt in twijfel trekt, valt het in ons onderzoek onder coronascepsis. Ondanks dat kritiek er niet onder valt, is het toch een brede definitie. Dat helpt ons om de diversiteit aan ideeën te onderzoeken, maar ook om te laten zien hoe sommige ideeën en ervaringen elkaar overlappen.

- **Artikelselectie van de media-analyse**

Bij dit soort mediaonderzoek wordt altijd een deel van de beschikbare bronnen bestudeerd. Het is immers onmogelijk om alle artikelen die zijn geschreven, te analyseren. Bij de selectie is het wel belangrijk dat relevante artikelen worden geselecteerd die binnen de scope van het onderzoek passen.

We hebben bij de selectie gefocust op drie corona-sceptische ideeën. Die hebben we geselecteerd op basis van onze eerste verkennende fase van de sociale media-analyse en de eerste resultaten van de digitale etnografie. We zochten drie ideeën die voor corona-sceptische mensen belangrijk waren. We kwamen uit bij: vaccinscepsis, de Nederlandse controlestaat en internationale controle.

Onze zoektermen voor de selectie van artikelen bevatten termen die duidelijk sceptisch zijn en bij de drie onderwerpen horen. Sommige termen zijn vrij niche (zoals ‘discriminatie’). Ze zien er als zoektermen misschien wat ongebruikelijk uit, maar juist door het combineren van algemene en specifieke zoektermen hebben we veel relevante artikelen gevonden. Met de huidige zoektermen vonden we in eerste instantie meer dan 3000 artikelen.

Toen hebben we nog een voorwaarde gesteld: de corona-sceptische term moet binnen 100 woorden van een equivalent van corona/covid staan. Dit is om de kans te vergroten dat we artikelen vinden die bijvoorbeeld het World Economic Forum (WEF) ook in combinatie met corona noemen. Zo komen we op meer dan 1100 artikelen, die we gelezen hebben. Hiervan werd in 243 artikelen ingegaan op corona-sceptische denkbeelden.

- **Coderen van segmenten**

Een artikel kan meerdere perspectieven belichten. Daarom hebben we niet op het niveau van een artikel gecodeerd, maar op het niveau van een segment. Dat kan een zin zijn, een paar zinnen of een alinea die dezelfde boodschap overbrengt. Even later in een artikel kan weer een nieuw segment staan met een andere boodschap en die coderen we ook, om recht te doen aan de nuance van ieder artikel.

- **Onderscheid tussen nieuws en opinie**

Er is een onderscheid tussen een column en een nieuwsbericht. Dat onderscheid hebben we gecodeerd. Een uitsplitsing naar zowel de verschillende kranten, auteur vs. bron en nieuws vs. opiniestukken werd te ingewikkeld figuur om te rapporteren. Bovendien verschilt het beeld tussen nieuws- en opinieartikelen niet wezenlijk (zie bijlage D2 van *Sceptische visies in de media*).

- **Ruimte voor corona-sceptische mensen in de media**

We hebben bij vier Nederlandse dagbladen onderzocht hoe er over drie verschillende corona-sceptische ideeën is bericht. Daar vonden we dat de woorden van een corona-sceptische bron vaak werden tegengesproken zonder dat daar verder op werd ingegaan. We hebben niet onderzocht of corona-sceptische mensen te veel of te weinig aandacht gehad in de media. Daar doen wij geen uitspraken over in het rapport.

- **De rol van de media**

In het rapport geven we aan dat als er in de onderzochte kranten ruimte voor corona-sceptische ideeën was, dit vaak in termen van voor en tegen is gebeurd, en dat het misschien zou helpen wat vaker uit te leggen waarom een idee niet klopt. Dat is in een aantal gevallen gebeurd; ook met betrekking tot de drie door ons geselecteerde ideeën. Maar we geven in dit rapport het algemene beeld dat ontstaat bij het systematisch analyseren van een groot aantal artikelen.